

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓๐/๒๕๕๔

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ หรือไม่

ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายอัศวิน เอสเชอร์ เบิร์ด) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

นายอัศวิน เอสเชอร์ เบิร์ด เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง พันตำรวจโท เกรียงศักดิ์ วงศ์อุทัย พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำเลยที่ ๑ และนายวรา สุขแสน พนักงานอัยการ จำเลยที่ ๒ ต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๒๐๖/๒๕๕๓ ว่า จำเลยทั้งสองนำความเท็จที่นางอัญชลี นิลเดช ไม่ได้แจ้งความดำเนินคดีกับโจทก์ หรือนำเอกสารที่มีการลงชื่อโดยไม่ได้มีเจตนาแจ้งความดำเนินคดีกับโจทก์มารวบรวมเป็นพยานหลักฐานสำคัญในสำนวนคดี และมีความเห็นสั่งฟ้องโจทก์ในข้อหาหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ รัชทายาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.๑๒๓๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ โดยจำเลยทั้งสองบังอาจแกล้งให้โจทก์ได้รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้นในคดีหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ รัชทายาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกถึง

- ๒ -

๑๕ ปี อันเป็นการมิชอบ จำเลยทั้งสองมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๐๐ และจำเลยที่ ๑ อาศัยคำพูดอันเป็นเท็จของนางอัญชลี นิลเดช เพียงประการเดียว ตั้งฟ้องโจทก์ทั้งที่คดีมีโทษร้ายแรงจึงไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเลยที่ ๓ และสำนักงานอัยการสูงสุด จำเลยที่ ๔ เป็นนิติบุคคล หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดอันเนื่องจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐ ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ว พิพากษายกคำฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ และยื่นคำร้องขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ หรือไม่ โดยโจทก์ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ซึ่งศาลชั้นต้นยกขึ้นอ้างในการวินิจฉัยยกฟ้องโจทก์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๘ และ พ.ศ. ๒๔๙๕ บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนโดยไม่มีขอบเขต และให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องได้โดยอิสระ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และโดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม

ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ เห็นว่า โจทก์ได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ ซึ่งศาลชั้นต้นได้ยกขึ้นอ้างในการวินิจฉัยยกฟ้องโจทก์ และในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ จะต้องใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตราดังกล่าวบังคับแก่คดี อีกทั้งยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงให้ส่งความเห็นของโจทก์ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ขัดหรือแย้ง

ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ หรือไม่ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๕ จะต้องใช้ บทบัญญัติดังกล่าวบังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้ พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้แย้งว่าขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง หรือไม่

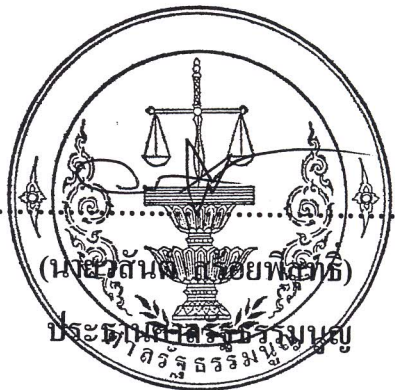
พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติ ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยมาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล มิได้มีข้อความที่รับรองสิทธิและ เสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ บทบัญญัติในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติ อยู่ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว จึงไม่ใช่กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดจะขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ได้ ส่วนมาตรา ๓ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ บัญญัติว่า ให้พนักงานสอบสวน มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่ จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ และมาตรา ๑๔๓ บัญญัติว่า เมื่อพนักงานอัยการได้รับความเห็นและ สำนวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้า ไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป หรือในกรณี มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งไม่ฟ้อง ทั้งนี้ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งตามที่เห็นควรให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือ ส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป หรือวินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น ส่วนในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ใน

- ๔ -

ความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาการแทน
เท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

เห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ
อำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนจะใช้ดุลพินิจได้
ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด และความเห็นของพนักงานสอบสวนดังกล่าวก็จะถูกตรวจสอบการใช้
ดุลพินิจโดยพนักงานอัยการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓ โดยให้พนักงานอัยการมีดุลพินิจในการสั่งคดี
อันเป็นไปตามหลักการถ่วงดุลอำนาจ อีกทั้งบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไป
โดยรับรองคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมไว้อย่าง
เสมอภาค เหมาะสม และเป็นไปตามหลักนิติธรรมแล้ว ไม่มีกรณีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓ วรรคสอง ดังนั้น คำโต้แย้งของโจทก์ที่กล่าวอ้างว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ
สำนวนโดยไม่มีขอบเขต ไม่คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ปฏิบัติตาม
หลักนิติธรรม นั้น จึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง
อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

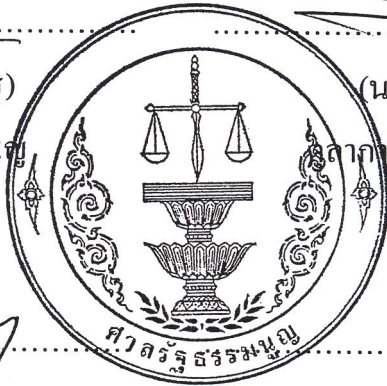
(คำสั่งที่ ๖/๒๕๕๕)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจติมพด เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนรินทร์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ